

فرآیندهای تصادفی

نیم سال اول ۰۰-۰۱
دکتر ربیعی

زمان تحویل: ۱۱ آذر

Power Spectrum, Point Process, Poisson Process, Gaussian Process

تمرین سوم

۱. درست یا نادرست بودن عبارات زیر را با ذکر دلیل بیان کنید.

(آ) $S_X(\omega) = e^{-|\omega|} \sin(\omega)$ و $S_Y(\omega) = \frac{1-\omega^2}{1+\omega^2}$ PSD^۱هایی معتبر برای فرایندهای X و Y است. (این دو فرایند WSS هستند)

(ب) تابع اتوکواریانس یک فرایند WSS با $S(\omega) = \frac{2}{4+\omega^2}$ در نامساوی $\int_{-\infty}^{+\infty} R_X(u) du \leq \frac{\pi}{4}$ صدق می‌کند.
(پ) عکس تبدیل فوری یک نویز سفید^۲ با میانگین صفر و اتوکواریانس $Q(t)\delta(t-s)$ دارای طیف توان^۳ $\frac{Q(\omega)}{4\pi^2}$ است.

۲. اگر $N(t), t \in [0, \infty)$ یک فرایند پواسون با نرخ λ باشد.

(آ) تابع کوواریانس $N(t)$ را محاسبه کنید. $(Cov(N(t_1), N(t_2)))$

(ب) اگر $\tilde{N}(t, \tau)$ تعداد رخدادها در بازه $(t, \tau]$ باشد. $E[\tilde{N}(t_1, t_3) \cdot \tilde{N}(t_2, t_4)]$ را محاسبه کنید $(t_1 < t_2 < t_3 < t_4)$.

(پ) تابع جرم احتمال توام^۴ $N(t)$ و $N(t+s)$ را محاسبه کنید. $(s > 0)$

(ت) $E[N(t)N(t+s)]$ ، $s > 0$

(ث) احتمال وقوع دو رخداد^۵ در بازه $[0, 2]$ و سه رخداد در $[1, 4]$ را محاسبه کنید.

۳. اگر X و Y دو فرایند تصادفی پواسون مستقل با نرخ‌های $\lambda_1 = 1$ و $\lambda_2 = 2$ باشند. احتمال اینکه دومین رخداد در X قبل از سومین رخداد در Y اتفاق بیافتد را بیابید.

۴. اگر برای فرایند $X(t)$ داشته باشیم: $X(t) = At, t \in R, A \sim N(0, 1)$

(آ) نشان دهید که $X(t)$ یک فرایند گاوسی است.

(ب) مقدار امید ریاضی و اتوکواریانس این فرایند را به دست آورید.

^۱power spectral density

^۲white noise

^۳power spectrum

^۴joint probability mass function

^۵arrival

۵. اگر یک فرایند گاوسی به صورت $(G_t)_{t \in [0, \infty)} =$ داشته باشیم و این فرایند خصوصیات زیر را داشته باشد

(۱) با احتمال یک $X_0 = 0$ است.

(۲) $X_t - X_s \sim \mathcal{N}(0, \sqrt{t-s})$ ، $0 \leq s \leq t$

با توجه به این خصوصیات‌ها به سوالات زیر پاسخ دهید.

(آ) مقدار $\text{cov}(X_s, X_t)$ ، $0 \leq s \leq t$ را محاسبه کنید.

(ب) توزیع $(X_{t_1}, X_{t_2}, \dots, X_{t_n})$ را مشخص کنید. $0 \leq t_1 \leq t_2 \leq \dots \leq t_n$

۶. فرایند تصادفی ورود را دنباله ای از متغیرهای تصادفی صعودی به صورت $0 < S_1 < S_2 < \dots < S_n$ تعریف میکنیم که هر S_i زمان وقوع رخداد i ام است. این فرایند را میتوان به دو شیوه دیگر نمایش داد: ۱- دنباله متغیرهای تصادفی X_i که فاصله زمانی میان رخداد i و $i-1$ است ۲- متغیر $N(t)$ که برابر تعداد رخدادها در بازه زمانی $[0, t]$ است.

(الف) نشان دهید که $P(S_n \leq t) = P(N(t) \geq n)$

(ب) فرض کنید $X_1, X_2, \dots$ متغیرهای تصادفی iid با تابع چگالی $f_X(x) = \lambda \exp(-\lambda x)$ هستند و برای $n \geq 1$ داریم $S_n = X_1 + X_2 + \dots + X_n$. نشان دهید که برای $0 < s_1 < s_2 < \dots < s_n$ داریم:

$$f_{S_1, S_2, \dots, S_n}(s_1, s_2, \dots, s_n) = \lambda^n \exp(-\lambda s_n)$$

(پ) برای یک فرایند پواسون با نرخ λ مقدار $Pr(S_1, S_2, \dots, S_{n-1} | S_n = t)$ را به دست آورید.

۷. دو پستی U و V در اداره‌ی پست در زمان‌های صفر و یک حاضر می‌شوند. زمان تحویل بسته‌های هر یک از دو پستی یک فرایند پواسون (مستقل) با نرخ‌های λ_U و λ_V است.

(آ) اگر T_1 و T_2 زمان‌هایی باشند که پستی U بسته‌های اول و دوم را تحویل داده است.

(i) امیدریاضی شرطی $E[T_2 | T_1]$ را محاسبه کنید

(ii) تابع توزیع چگالی T_2^* را بدست بیاورید.

(iii) تابع توزیع چگالی توام T_1 و T_2 را بدست آورید.

(ب) تابع جرم احتمال تعداد کل بسته‌های تحویل داده شده توسط هر دو پستی در بازه‌ی $[0, 2]$ را بدست بیاورید.

*PDF

†joint PDF